

סיכום הדף היומי שקלא וטריא בבא קמא צג

א"ר יוסי בר' חנינא אין דברי תורה
מתקיימין אלא במי שמעמיד עצמו
ערום עליהן (שמעריים שיתקיים
תורתו) שנאמר (משלי ח) אני
חכמה שכנתי ערמה (סוטה כא:)

א. **אמר רב הונא לא קשיא הא דאיתי לידיה ואמר לו ע"מ לקרוע חייב עד שיאמר**
ע"מ לפטור, הא דלא איתי לידיה [התוס' מבארים אתי לידיה היינו שנתן לו
ואח"כ אמר לו לקרוע ולא אתי לידיה אמר לפני בא לידו].

(קושיה) **אמר ליה רבה לשמור דאיתי לידיה מעיקרה בתורה שמירה משמע ??**

ב. **אלא אמר רבה הא והא דאתא לידיה .**

ולא קשיא הא ^{במשנה} **דאתא לידיה בתורת שמירה ואח"כ אמר לי לאבד הא דאתא**
לידיה בתורת קריעה .
ההוא ארנקא דצדקה דאיתי לפומבדיתא .

אפקדה רב יוסף שהיה גזבר גבי ההוא גברא. פשע בה, אתו גנבי גנבוה .

חייביה רב יוסף .

(קושיה) **א"ל אביי והתניא לשמור ולא לחלק לעניים .**

(תירוץ) **אמר ליה עניי דפומבדיתא מיקץ קיץ להו ולשמור הוא ר"ל כיוון שיש לו סכום**
קצוב לכל שבוע נחשב כממון שיש לו תובעים ונקרא 'לשמור'.

חדרן עלך החובל

[עד כאן דף צג עמוד א']

מתניתין

1) **הגזל עצים ועשאן כלים, צמר ועשאן בגדים, משלם כשעת הגזלה** היינו דמי
עצים והצמר ואינו חייב להחזיר את הכלים והבגדים עצמם שהרי קנה אותם בשינוי.

2) **גזל פרה מעוברת וילדה, רחל טעונה וגזזה, משלם דמי פרה העומדת לילד**
ודמי רחל העומדת ליגזז – מה ששווה הולד והגזזה יותר הוא שלו שקנה בשינוי.

3) **גזל פרה ונתעברה אצלו וילדה, רחל ונטענה אצלו וגזזה, משלם כשעת**
הגזלה. [אם לא ילדה אצלו או לא גזזה, יתבאר בגמרא (צה): מחלוקת אם הנגזל יכול
לקחת הבהמה כמו שהיא או לאו].

זה הכלל כל הגזלנים משלמין כשעת הגזלה [יתבאר בגמרא (צו): שבא לרבות טלה
ונעשה איל, עגל ונעשה שור, שנעשה שינוי בידו וקנאו. טבח ומכר, שלו הוא טובח שלו הוא
מוכר.]

- **מנא הא מילתא דאמרי אינשי בתר מרי ניכסי** עשיר ציבי שומן משך ר"ל
המתחבר לעשיר גם הוא מתברך?
א"ל דכתיב וגם ללוט להולך את אברם היה צאן ובקר ואהלים.

אמר רב חנן המוסר דין על חבירו הוא נענש תחילה שנאמר ותאמר שרי אל אברם
חמסי עליך **וכתיב** ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה.

והני מילי דאית ליה דינא בארעא שיכול לדון כאן, והיה לשרה לילך לב"ד של שם ועבר.
אמר רבי יצחק אוי לו לצועק יותר מן הנצעק.

תניא נמי הכי אחד הצועק ואחד הנצעק במשמע שכתוב לגבי המענה את האלמנה
'חרה אפי' והרגתי אתכם (שניהם משמע) בחרב וכו', **אלא שממהרין לצועק יותר מן**
הנצעק כמו לגבי שרה.

ואמר רבי יצחק לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך שהרי אבימלך קלל את
שרה ונתקיים בזרעה -

שנאמר הנה הוא לך כסות עינים **אמר לה** 'הואיל וכסית ממני ולא גילית שהוא
אישר וגרמת אלי הצער הזה, יהי רצון שיהו לך בני כסויי עינים' - ונתקיים בזרעה
דכתיב ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות.

אמר רבי אבהו לעולם יהא אדם מן הנרדפין ולא מן הרודפין שאין לך נרדף
בעופות יותר מתורים ובני יונה והכשירן הכתוב לגבי מזבח.
[משנה] האומר סמא את עיני ע"מ לפטור חייב / קרע את כסותי ע"מ לפטור

פטור

הגמרא שואלת מדוע במשנה האומר לחבירו לסמא את עינו ע"מ לפטור חייב ובמקרה
דומה לקרע את כסותו פטור. יתבאר ארבעה תירוצים, ואחד מהם הגמרא דוחה.

א"ל רב אסי בר חמא לרבה מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא?

א. **אמר ליה רישא לפי שאין אדם מוחל על ראשי אברים.**

(קושיה) **א"ל וכי אדם מוחל על צערו דתניא-**

הכני, פצעני על מנת לפטור, פטור.

אישתיק רבה

ב. **רב ששת, ר' אושעיא, רישא משום פגם משפחה.**

א. **רבא אמר משום שאין אדם מוחל על ראשי אברים שלו.** [וסובר שאדם מוחל על
צערו, ולא כמו שסבר רב אסי].

ג. **רבי יוחנן אמר יש הן שהוא כלאו ויש הן שהוא כהנ"ס** – סובר שאדם מוחל על הכל,
והמשנה לא דיברה שהנחבל אמר את זה לחובל, אלא החובל שאל אותו האם הוא יכול
לחבלו והוא יפטור אותו ואז הדין התלוי: אם השיבו 'הן'?! (בתמיהה) אז חייב, שלא
הסכים, אך האם אמר הן, פטור.

לכן רישא מדובר שאמר לו ע"מ לפטור? וענה לו הנחבל הן?! ובסיפא מדובר שענה לו הן!
באופן חיובי ופטור. [התנא דיבר בהווה, שבבזקי גופו אין הדרך למחול ובבזקי ממנו כן- תוס'.]
תניא נמי הכי הכני פצעני! על מנת לפטור? ואמר לו הן?! - הרי יש הן שהוא
כלאו.

קרע את כסותי! על מנת לפטור? ואמר לו לאו?! - הרי לאו שהוא כהן.

[משנה] שבר את כדי קרע את כסותי חייב

(קושיה) **ורמינהי כתוב**^ס לגבי שומר הפקדון שהוא חייב בפשיעה כשנתן לו בעל הפקדון
לשמור, **ולא לאבד. לשמור, ולא לקרוע. לשמור, ולא לחלק לעניים** – וכאן כיוון שנתן
לו כדי לאבד או ע"מ לחלק לעניים לאו לשמור הוא והיה אמור להיות פטור.

לקרוע אלא שלא אמר ליה בלשון שמירה פטור כדדריש במכילתין לשמור ר"ש אומר עד שיפקיד
אצלו ויאמר הילך ושמור לי אבל אם אמר ליה עיניך בו פטור ומשני מתני' בדאיתא לידיה וכי
קתני ע"מ לפטור פטור ה"ה בלא על מנת הו"מ לאשמועין דפטור בדלא אתא לידיה אלא כל
עיקר התנא לא בא אלא להשמיענו דבבזקי ממנו מהני ע"מ לפטור ובבזקי גופו לא מהני ור"י
מפ' דה"פ לשמור ולא לקרוע פ' כשנתן לו לשמור ולא הרשהו לא לקרוע ולא לאבד אז חייב
בכל דין שומר אבל אם הרשהו לקרוע ולאבד אם ירצה אין עליו דין שומר להתחייב בכולם במה
שמקבלו לשמור כיון שנתן לו רשות גם לקרוע ולאבד אם ירצה ואם נתינת רשות לקרוע אין
פוטרתו מן הקריעה א"כ היה לו ליחשב שומר כשנתן לו רשות גם לקרוע כאילו לא נתן לו אלא
לשמור סתם.

^ס תוספות ד"ה ורבי יוחנן אמר יש הן שהוא כהן ויש הן שהוא כלאו. לשנויי מתני' קאתי מ"ש
רישא ומ"ש סיפא ופירש בקונט' בין רישא ובין סיפא אם א"ל לאו בתמיהה הוי כהן ואם א"ל הן
בתמיהה הוי כלאו והו"מ למיתני ברישא תרתייהו דנקי גופו וממנו וכן בסיפא אלא אורחא דמילתא
נקט שדרך למחול על דנקי ממנו ואין דרך למחול על דנקי גוף דזוחק הוא אלא נראה לפרש
דבזקי גופו אפי' א"ל הן שדומה כאומר בניחותא מסתמא בתמיהה קאמר ובבזקי ממנו אמר
ליה לאו ודומה כאומר בניחותא מסתמא בתמיהה קאמר כיון שמתחילה א"ל קרע את כסותי
ושבור את כדי וי"ס שכתוב בהן כיצד ול"ג ליה:

^ס תוספות ד"ה ורמינהי לשמור ולא לאבד לשמור ולא לקרוע. תימה מאי קפריך נהי דפטור
ליה קרא מפשיעה לא מצינו שפטרו אם קרע ואיבד בידים וי"ל דדייק מדקתני ולא לקרוע
דאי לא בעי אלא לפטור כשנאבד בפשיעה מאי אריא דא"ל ע"מ לקרוע אפילו לא א"ל ע"מ

א"ר יוסי בר' חנינא אין דברי תורה
מתקיימין אלא במי שמעמיד עצמו
ערום עליהן(שמערים שיתקיים
תורתו) שנאמר (משלי ח) אני
חכמה שכנתי ערמה (סוטה כא):

סיכום הדף היומי

שקלא וטריא

בבא קמא צג

לעילוי נשמת
דינה בת עטל ז"ל
עובדיה חיים בן רחל ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

גמרא

שינוי החוזר – מחלוקת אם קונה מדרבנן

להלן ברייתא שאומרת שבעצים לא צריך לעשותם כדי לקנותו אלא מספיק שהוא משפה אותם, והיינו תהליך לפני זה, וגם לגבי צמר מספיק ללבנן. הגמרא מביאה שני תירוצים על זה ונחלקו האם שינוי החוזר קונה לפחות מדרבנן.

אמרי עצים ועשן כלים, אין, שיפן לא!

צמר ועשן בגדים, אין, ליבנן לא!

(קושיה) **ורמינהי** [1] גזל עצים ושיפן, אבנים וסיתתן ^{תיקן}, צמר **וליבנן**, פשתן

ונקוה מן הנעורת, משלם כשעת הגזלה?

א. אביי-

תנא דידן קתני שינוי דרבנן דהדרא וכל שכן שינוי דאורייתא: והוא מבאר היכן מצינו

מציאות כזאת:

עצים ועשן כלים, בעצים משופין והיינו נסרים ועשה מהם תיבות וקתדראות - **דשינוי**

דהדר לברייתא הוא, דאי בעי משליף להו מנתק הנסרים זו מזו והרי הם כבתחילה. –

כ"ש אם שיפן שקונה.

צמר ועשן בגדים, בצמר טווי וארגו - דשינוי דהדר לברייתא הוא, דאי בעי סתר

ליה. והרי הם חוטין כהתחלה.

וכל שכן שינוי דאורייתא.

ותנא ברא שינוי דאורייתא קתני, ושינוי דרבנן לא קתני.

ב. **רב אשי אמר תנא דידן נמי שינוי דאורייתא קתני** אך שינוי החוזר אפילו מדרבנן

לא קונה, ומה שהקשו מדוע אינו קונה בשיפוי או בליבון עצמם כך הוא מבאר:

עצים ועשן כלים – בוכאני^א מדוכה לכתוש דהיינו שיפן.

צמר ועשן בגדים – נמטי^ב **שלא מלבנן דהיינו שינוי דלא הדר.**

האם ליבון קונה

מהברייתא שהבאנו לעיל מבואר שלבון נחשב כשינוי וקונה את הגזילה. בד"ן זה יש שתי השלכות לגבי מצות ראשית הגז שנותן לכהן והיינו: א. אם הבעלים ליבנו אותו קנה בשינוי ושוב אינו חייב ליתן לו. ב. שצריך ליתן לכהן נתינה חשובה דהיינו חמש רחלות טעונות מנה ופרס. אדם שיש לו כמה רחלות וגזז אותן, הן מצטרפות לשיעור הזה. אמנם הגוזז אחת ועשה איזה שינוי ואח"כ עוד אחת ושינה אינו מצטרף ופטור.

וליבון מי הוי שינוי?

(קושיה) **ורמינהי** [ברייתא 2] **לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו, פטור** שקנה בשינוי

וגם לא משלם מעות שלא גזל גמור הוא שלא הגיע לידו.

לבנו ולא צבעו חייב – אלמא לא נחשב שינוי.

א. אביי-

הא ברייתא [1] **רבי שמעון הא** ברייתא [2] **רבנן.**

[ברייתא 3] **דתניא גזזו, טוואו, וארגו, אין מצטרף.**

לבנו:

א) **רבי שמעון אומר אין מצטרף – אלמא ליבון נחשב שינוי.**

ב) **וחכמים אומרים מצטרף – לאו שינוי הוא.**

ב. **רבא - אמר הא והא רבי שמעון-**

הא ברייתא [2] **דנפציה נפוצי** שאינו שינוי כל כך, **הא** ברייתא [1] **דסרקיה סרוקי** (מסרק).

ג. **רבי חייא בר אבין-** [לכ"ע – תוס'].^א

הא ברייתא [2] **דחוריה חוריי, הא** ברייתא [1] **דכבריה כברויי** בגופרית להתלבן יפה.

הגמרא מקשה לרבי חייא שסובר שאפילו שגנב צמר, ומסתמא אפילו בצמר סרוק, קונה

כשכבריה משום שמשנתנה למראיתו, ואיך יתכן שצבע אינו שינוי וליבון כן.

(קושיה) **השתא יש לומר צבע לרבי שמעון לא הוי שינוי** כמבואר ברייתא למטה, **ליבון**

הוי שינוי?!

[ברייתא 4] **דתניא-**

שיטות הסוברות ששינוי לא קונה

א. אמר אביי

ר' שמעון בן יהודה, ובית שמאי, ור' אליעזר בן יעקב, ור"ש בן אלעזר, ורבי ישמעאל כולו סבירא להו שינוי במקומו עומד.

להלן כל הברייתות שמופיעות השיטות הללו:

(1) **רבי שמעון בן יהודה - הא דאמרן** שלמרות שצבעו מצטרף לראשית הגז.

[עד כאן דף צג עמוד ב]

^א תוספות ד"ה עצים ועשן כלים בוכני. דוקא שיפוי כי האי שנעשה בכך בוכני מועיל דחשיב שינוי מעשה וכן עבדיה נסרים נמי מהני אבל שיפוי שאין משנתה שמו בכך לא מהני וכן אמרין לקמן (דף צו.) גזל דיקלא וקטליה לא קני דיקלא ועבדיה גובי לא קני דגובי דדיקלא מקרי אבל גובי ועבדיהו כשורי קני מעיקרא גובי והשתא כשורי:

^ב תוספות ד"ה מתני' הגוזל עצים. תנא דידן תנא שינוי דרבנן. וא"ת ולרבה דאית ליה אפילו שינוי החוזר לברייתו הוי דאורייתא כדפי' במרובה (לעיל דף סה: ושם) היכי משני מתניתין כדאביי לא מצי לשנויי וכרב אשי נמי לא דרב אשי מוקי לה דוקא בשינוי שאין חוזר ויש לו מנר דהוה משני דמתני' לרבותא נקט עצים משופים ועשן כלים לאשמועינן דאפי' שינוי החוזר לברייתו קני וברייתא קמשמע לן דשינוי בעלמא הוי שינוי אף על פי שאין שם כלי עליהן: